

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Meddelelser

om

Varde kommunale

Skolevæsen.

(Juni 1909.)

---

o Ved Skoleinspektør J. Olsen. o

Varde.
A S Varde Folkeblads Bogtrykkeri
1909.

Statistiske Oplysninger

om Børnetallet, Børnenes Fordeling, Skoleforsømmelser m. v.

	Elevtallet 1. Januar 1908	Tilgang i Aarets Løb	Afgang i Aarets Løb	Elevtallet 1. Januar 1909	Heraf	
					Drenge	Piger
A. Kommunens Skoler.						
Borgerskolen	542	131	156	517	290	227
Mellem- og Realsk.	75	30	15	90	62	28
Tinghøj Skole	25	7	4	28	16	12
I alt.	642	168	175	635	368	267
B. Private Skoler.						
Frøkn. Andersens og Hansens Skole	50			51	25	26
Hr. J. S. Andersens Sk.	24			29	18	11
Seminariets Børnesk.	32			33	13	20
I alt.	106			113	56	57
Det samlede Antal af Børn, der søgte Skole i Komm. var altsaa	748			748	424	324

Af de i private Skoler underviste Børn var 23 under skolepligtig Alder.

Af de i Kommunens Skoler den 1. Januar 1909 underviste Børn var 3 under skolepligtig Alder (Borgerskolen) og 21 over skolepligtig Alder (Mellem- og Realskolen). 5 Elever var hjemmehørende i andre Kommuner. 7 Elever blev udskrevet af Skolen i Henhold til Lov af 29. Marts 1904 § 1, 5. Stk. 48 Elever har i Sommerhalvaaret været paa Landet som Hyrder.

Børnene har været fordelt i Borgerskolen i 19 (20) Klasser.
i Mellem-og Realskolen i 5 —
i Tinghøj Skole i 2 —

I alt i 26 Klasser.

Borgerskolens Formiddagsklasse blev nedlagt 1ste Maj 1908 af Mangel paa Tilgang.

Børnenes Fordeling

i disse Klasser var den 1. Januar 1909 følgende:

Klasse	Drenge	Piger	I alt
For Borgerskolens Vedkommende:			
6. Drengeklasse	19		19
5. —	26		26
6. Pigeeklasse		27	27
5. —		21	21
4. Klasse A	18	18	36
4. — B	14	14	28
4. — C	23		23
3. — A	16	20	36
3. — B	13	16	29
2. — A	20	19	39
2. — B	18	15	33
2. — C	21		21
1. — A	14	23	37
1. — B	24	5	29
3. Forskole	13	12	25
2. —	14	10	24
1. —	11	11	22
Hyrdeklassen	19		19
Halvdagsklassen	7	16	23
	290	227	517
For Realskolens Vedkommende:			
Realklassen	5	4	9
4. Mellem-skoleklasse	9	4	13
3. —	15	5	20
2. —	18	4	22
1. —	15	11	26
	62	28	90
For Tinghøj Skoles Vedkommende:			
2. Klasse	10	6	16
1. —	6	6	12
	16	12	28

Til Mellem- og Realskolens Optagelsesprøve

anmeldtes før Skoleaarets Begyndelse (17. August 1908) 29 Elever, heraf

fra Borgerskolen . . . . . 20 Elev., hvoraf 18 optoges i 1. M.

- Frkn. Andersen og Hansens

Skole . . . . . 5 — der optoges i . . . 1. M.

- Horne Skole (senere priv.

forberedt) . . . . . 1 — — — — . . . 2. M.

- Tistrup Skole (s. priv. forb.) 1 — — — — . . . 3. M.

- Aalestrup Realskole . . . . . 1 — — — — . . . 3. M.

- Flintemose Skole (s. pr. f.) 1 — — — — . . . 4. M.

Senere i Skoleaaret prøvedes 6 Elever. Af disse optoges 5, nemlig 2 i 1. M., 2 i 2. M. og 1 i 3. M.

Skoledagenes Antal har været for

Borgerskolen 247 D., der skal efter Undervisningsplanen holdes Skole i 246 D.

Mellem- og

Realskolen . . 243 D., — — — — — — 242 D.

Tinghøj Skole 250 D., — — — — — — 250 D.

De skoleforsømte Dages Antal har udgjort:

	Paa Grund af Sygdom		Af anden lovlig Grund		Uden lovlig Grund		Tilsammen	
	I alt	I Gennemsnit pr. Barn	I alt	I Gennemsnit pr. Barn	I alt	I Gennemsnit pr. Barn	I alt	I Gennemsnit pr. Barn
Borgerskolen	4702	8,9	1001	1,9	712	1,3	6415	12,1
Mellem- og Realskolen	526	6,3	174	2,1	2	0,0	702	8,4
Tinghøj Skole	108	4,0	89	3,3	25	0,9	222	8,2
	5336	8,3	1264	2,0	739	1,2	7339	11,4

Af de for forannævnte Forsømmelser ikendte Bøder var den 1. Januar 1909

udredet	Kr. 107,69
eftergivet	14,00
afsonet	0,00
resterende	139,96
endnu ikke opkrævet	19,21

I alt . . . . . Kr. 280,86

Det bemærkes, at der ikke i Mellem- og Realskolen ikendes Bøder for Forsømmelser uden lovlig Grund.

Undervisningen i Kommunens Skoler

er gratis. Dog gælder følgende særlige Bestemmelser for Mellem- og Realskolen. Alle i Kommunen hjemmehørende Børn nyder fri Undervisning i 1ste, 2den og 3die Mellem-skoleklasse. I 4de Mellemskoleklasse og Realklassen er Skolepengene henholdsvis 10 og 12 Kr. maanedlig. Børn fra andre Kommuner kan optages i Skolen. For hvert saadant Barn er Skolepengene i de 5 Klasser henholdsvis 7, 8, 9, 10 og 12 Kr. maanedlig.

Fripladser kan af Byraadet tilstaa saavel indenbys som udenbys hjemmehørende Børn, sidstnævnte dog kun for saa vidt der af Autoriteter eller Institutioner udenfor Kommunen ydes Bidrag til Skolen i dette Øjemed.

I det forløbne Skoleaar er uddelt følgende

Fripladser:

Af *Amtet*:

2 hele til et Beløb af Kr.	252,00
1 halv - - - - -	72,00
$\frac{19}{30}$ Friplads - - - - -	76,00

Kr. 400,00

Af *Byen*:

7 hele til et Beløb af Kr.	864,00
4 halve - - - - -	264,00
$\frac{11}{30}$ Friplads - - - - -	44,00

Kr. 1172,00

Der har altsaa været fordelt . . . . . Kr. 1572,00 til Fripladser for 14 Elever, hvoraf 11 med hel Friplads og 3 med halv Friplads. Til de af Byen uddelte Fripladser har Sparekassen for Varde og Omegn bidraget med 300 Kr.

Lærerpersonalet

ved Kommunens Skolevæsen bestod den 1. Januar 1909 af Skoleinspektøren, 12 fast ansatte Lærere (hvoraf 2 Viceinspektører), 6 fast ansatte Lærerinder, 2 Timelærere, 2 Timelærerinder, 1 Vakancelærer og 1 Vakancelærerinde.

	Født den	Ancien- nitet fra	Ansæt ved Varde Kommunes Skolevæsen
1. Skoleinspektøren, Overlærer Olsen, R. af Dbg.	6/3 1840	1/4 1867	13/10 1886
Fast ansatte Lærere:			
2. Lærer Marke	26/3 1854	1/6 1880	1/1 1880
3. — Bossen	14/4 1858	1/2 1882	24/12 1888
4. — cand. phil. Egede Chri- stensen	26/6 1859	1/9 1888	1/9 1904
5. — Søbye	19/12 1869	1/5 1889	1/10 1891
6. — Jørgensen	15/10 1861	1/8 1892	1/5 1887
7. — Stensig	2/7 1864	1/3 1892	1/4 1906
8. — Jepsen, Viceinspektør ved Borgerskolen....	30/4 1873	1/11 1893	6/6 1893
9. — cand.mag.Lassen,Vice- inspekt.v.Mell.o.Reals.	19/11 1868	1/1 1899	1/9 1904
10. — Rasmussen	21/4 1871	1/11 1900	1/6 1906
11. — Nielsen	1/1 1883	1/9 1905	1/11 1908
12. — Hoffmann	28/7 1882	1/6 1907	1/8 1907— 1/6 1908
13. — Johnsen	14/7 1881	1/1 1908	
Fast ansatte Lærerinder:			
14. Fru Kjelst	10/4 1851	1/1 1872	1/1 1872
15. Frk. Maren Nielsen	21/11 1853	1/8 1890	1/8 1890
16. — Marie Nielsen	28/10 1857	1/1 1893	1/5 1899
17. Fru Kiertzner	10/9 1862	1/5 1897	1/1 1897
18. Frk. Amorsen	27/2 1879	1/12 1902	1/3 1908
19. — Thau	18/1 1884	1/9 1905	1/9 1908
Timelærere og Timelærerinder:			
20. Fru Bossen			
21. — Olsen			
22. Hr. cand. theol. Brandt			
23. Pastor Pedersen			
Vakancelærere:			
Frk. Hygom			
Hr. cand. phil. Nielsen			

Fra 1. Januar 1908 til 1. Juli 1909 er der foregaaet følgende Forandringer indenfor Lærerpersonalet:

Den 1. Januar 1908 konstitueredes Timelærer John Johnsen i et fast Embede ved Varde Skolevæsen.

Den 1. Novbr. kaldedes Frk. Amorsen, tidligere Lærerinde i Esbjerg, i det ved Frk. Dyhres Død ledigblevne Embede.

Samme Dato ansattes Lærer Høyer Petersen af Aalborg som Timelærer i et Timelærerembede, der var blevet ledigt ved Hr. L. Hoffmanns Ansættelse som Lærer ved Vejgaard Skole den 1. Novbr. 1907.

Den 1. Februar antoges Frk. Hygom som Vikar i Frk. Foss' Sygdomsforfald.

Den 18. Marts udnævntes cand. mag. A. Hansen til Overlærer i Randers.

Den 30. Marts antoges cand. phil. N. C. Nielsen som Vakancelærer i cand. mag. Hansens Embede.

1. April blev Frk. Aagesen kaldet som Lærerinde ved Slagelse Skolevæsen.

Fra 30. April var Frk. Hygom Vakancelærerinde i det ved Frk. Foss' Død ledigblevne Embede.

Den 1. Maj kaldedes Hr. M. Bygbjerg til Lærer ved Middelfart Skolevæsen efter at have virket her siden 1. April 1906.

Fra 1. Maj til Sommerferien vikarierede Frk. Jantzen i Frk. Aagesens Embede.

Den 1. Juni kaldedes Lærer L. Hoffmann fra Vejgaard i Hr. Bygbjergs Embede.

Den 1. Septbr. blev Lærer P. J. Lund kaldet som Lærer ved Holbæk Skolevæsen efter at have virket her siden 1. Juli 1895.

Som Vikar i Hr. Lunds Embede antoges Lærer N. N. Jensen af Næsby pr. Løgstør.

Samme Dato blev Frk. Thau, tidligere Lærerinde ved Taps Skole, ansat i Frk. Aagesens Embede.

Den 1. Novbr. kaldedes Lærer Chr. Nielsen, Børglum, i det ved Hr. Lunds Bortrejse ledigblevne Embede.

Samme Dato antoges Hr. N. N. Jensen som Timelærer, hvilken Stilling han beholdt til 1. Maj 1909, da han blev kaldet til Lærer ved Gjellerup Skole, Varde Landsogn.

Den 14. Maj 1909 frattraadte cand. phil. N. C. Nie'sen sin Virksomhed som Vakancelærer.

Samme Dato tiltraadte cand. mag. O. J. Hansen, Skanderborg — konstitueret fra 1. Maj at regne — det ved cand. mag. A. Hansens Forflyttelse ledigblevne Embede.

Endelig har Skoledirektionen den 15. Maj 1909 konstitueret Lærerinde, Frk. Carla Thomsen af Vejle i Frk. Foss' Embede fra 1. Juni d. A. at regne.

Samlingerne.

Til Borgerskolens naturhistoriske Samling har Hr. Glarmester Pedersen skænket 1 Havskildpadde.

Til Mellem- og Realskolens naturhistoriske Samling er forskellige Smaating skænket af Hr. Gartner Jensen, Hr. Plantør Rømhildt og af Eleverne A. Fritze, A. Müller, H. Pedersen og C. Pontoppidan.

Mellem- og Realskolens fysiske Samling er bl. a. forøget med 1 Amperemeter, 1 Voltmeter og 1 Modstandskasse.

Lærebogsamlingerne indeholdt den 30. April 1909 ialt 159 Bind, fordelt mellem

Borgerskolens Lærebogsamling	70 Bind.
Mellem- og Realsk.s	— 82 —
Tinghøj Skoles	— 7 —

Ved Gave er Borgerskolens Lærebogsamling forøget med 5 Bind, skænket af Hr. Boghandler Nielsen.

Mellem- og Realskolens Lærebogsamling er paa samme Maade forøget med 9 Bind, hvoraf 7 Bind som Gave fra Hr. Boghandler Nielsen, 2 Bind som Gave fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Lærebogsamlingernes Indtægter 1908—09 har været

Tilskud fra Staten	Kr. 60,00
Andel i Skolemulkter	— 58,46

I alt Kr. 118,46, som er fordelt med

Kr. 51,73 til Borgerskolen
— 51,73 - Mellem- og Realskolen
— 15,00 - Tinghøj Skole.

Børnebogsamlingen bestaar af 403 Bind.

Bogsamlingens Indtægter for 1908—09 har været

Tilskud fra Staten	Kr. 15,00
Andel i Skolemulkter	— 58,46

I alt Kr. 73,46

I Aarets Løb har der været foretaget ca. 2000 Bogudlaan til 132 Læsere. Bogbytning har fundet Sted 5 Gange ugentlig.

Fag- og Timefordelingen

i de enkelte Klasser har for Borger skolens Vedkommende været som angivet i Undervisningsplanen (se denne).

For Mellem- og Realskolens Vedkommende har Fag- og Timefordelingen i Klasserne været følgende:

Fag	1ste Mellem.	2den Mellem.	3die Mellem.	4de Mellem.	Realkl.	I alt
Religion	2	2	2	1		7
Dansk med Svensk	5	4	4	5	5	23
Engelsk	6	3	3	3	4	19
Tysk		5	4	4	4	17
Fransk					4	4
Historie	3	2	3	2	2	12
Geografi	2	2	2	2	2	10
Naturhistorie	2	2	2	2	2	10
Fysik	2	2	2	2	2	10
Regning og Matem.	4	5	6	7	4+2	28
Skrivning	2	1	1	1		5
Tegning	2	2	1	1		6
Kvindl. Haandarb.	2	2	2	2		8
	Dr. 30 Fig. 32	Dr. 30 Fig. 32	Dr. 30 Fig. 32	Dr. 30 Fig. 32	Dr. 31 Fig. 29	159
Gymnastik	4	4	4	4	4	20
Sang	2	2	1			5
Timer i alt	Dr. 36 Fig. 38	Dr. 36 Fig. 38	Dr. 35 Fig. 37	Dr. 34 Fig. 36	Dr. 35 Fig. 33	184

Fagenes Fordeling mellem de enkelte Lærere har været som nedenstaaende Skema viser.

	Fag	1ste Mellem.	2den Mellem.	3die Mellem.	+de Mellem.	Realkl.	Sum	I alt
Overl. Olsen.	Engelsk					4	4	
	Svensk			$\frac{1}{2}$	1		$1\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$
Hr. Christensen	Dansk	5					5	
	Religion	2					2	
	Naturhistorie	2	2	2	2	2	10	
Hr. Jørgensen	Geografi	2	2	2	2	2	10	27
	Tegning	2					2	
Hr. Lassen . .	Gymnastik	4*	4*	4**	4**	4**	8	10
	Regn., Matem.	4	5	6	7	6	28	
Hr. Stensig . .	Fysik		2	2	2	2	8	36
	Historie	3	2	3	2		10	10
Hr. Hoffmann	Fysik	2					2	
	Sang	1	1	1			3	
Hr. Johnsen . .	Sammensang	1*	1*				1	6
	Dansk		4		4		8	8
Frk. Thau . . .	Gymnastik	4*	4*	4*	4*	4*	4	4
Hr. Hansen . .	Engelsk	6	3	3	3		15	
	Tysk			4	4	4	12	
	Fransk					4	4	31
Past. Pedersen	Religion		2	2	1		5	5
	Dansk			$3\frac{1}{2}$		5	$8\frac{1}{2}$	
Frk. Hygom . .	Historie					2	2	
	Tysk		5				5	
	Skrivning	2	1	1	1		5	
	Tegning		2	1	1		4	
	Haandarbejde	2*	2*	2**	2**		4	$28\frac{1}{2}$

Timer i alt 171

* og **, Klasser samlede til Undervisning.

Undervisningen.

For Borgerskolens Vedkommende er Undervisningen meddelt hovedsagelig i Overensstemmelse med den under 13de Januar d. A. approberede Undervisningsplan.

I Mellem- og Realskolen er der undervist, som efterfølgende Oversigt viser.

1ste Mellemskoleklasse.

Dansk:

Danskbogen III. Grammatik uden Bog. En Stil om Ugen, skrevet paa Skolen, gennemgaaet paa Skolen og stundom omskrevet hjemme. Talrige Øvelser paa Skoletavlen.

Religion:

Den ny Pagt efter B. Hahns Uddrag. De 10 Bud og „Fadervor“ efter Balslevs Læreb. Nogle Salmer.

Engelsk:

Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog for M., hele Bogen (ialt 49 Sider).

Historie:

Gjerløffs historiske Lærebog, I Del. Verdenshistorie: Side 1—49. Nordenshistorie: Side 90—121 (Rosendals historiske Atlas).

Geografi:

C. C. Christensens Lærebog I, Side 1—53.

Zoologi:

Balslev og Andersen: Lærebog for Mellemskolerne, Side 1—58 og 104—118.

Botanik:

Balslev og Simonsen: Lærebog for Mellemsk., I.

Regning:

H. Wilsters Regnebog for Mellemsk., I Hefte. Alm. Brøk og Decimalbrøk.

Naturlære:

A. Weiss: Naturlære for Mellemsk. Maalinger, Magnetisme, Elektricitet, Luftarters Tryk og Varmelære. Til Varmemængder.

2den Mellemskoleklasse.

Dansk:

Agerskov og Rørdam: Dansk Læsebog for Mellemklasserne. Øvelser i Analyse. To ugentlige Timer er benyttet til Diktat, Genfortællingsstil eller fri Stil. De ufuldendte Stile gøres færdige hjemme.

Religion:

Den gamle Pagts Historie efter Bertha Hahns Bibelhistorie for Mellemskolen. Den 1ste Trosartikel, de 10 Bud og Forjættelsen efter Balslevs Lærebog. Nogle Salmer.

Engelsk:

Andersen og Panduro: Engelsk i Mellemskolen S. 1—37.

Tysk:

H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemskolen, hele Bogen.

Historie:

N. S. Gjerløffs historiske Lærebog I Del. Middelalderen, Side 58—90. Af den nyere Tids Historie er læst S. 134—164. (Rosendals hist. Atlas.)

Geografi:

C. C. Christensens Læreb. for Mellemsk. I, S. 53 og ud.

Zoologi:

Balslev og Andersen: Zool. for Mellemsk. I, Fugle, Padder og Fisk.

Botanik:

Balslev og Simonsen: Læreb. for Mellemsk. II.

Regning:

H. Wilsters Regnebog for Mell. III Hefte. Metersystem, Forhold, Delingsregning og Procentregning. Gennemsnitlig 2 Hjemmeopgaver ugentlig.

Geometri:

Foldbergs Geometri for Mell. Indledning indtil Firkanter. Øvelser paa Skolen i de simpleste geometriske Konstruktioner med særligt Henblik paa at udvikle Tegnefærdighed.

Naturlære:

A. Weiss: Naturlære for Mell. Vædsker og Mekanik til Lyset, S. 120.

3die Mellemskoleklasse.

Dansk:

Agerskov og Rørdam: Dansk Læsebog. Digte for danske Skolebørn. Enkelte Ting af nyere Forfattere er læst. Endvidere: Hauch: „Søstrene paa Kinnekullen“. Nogen Øvelse i Analyse samt Skriftlæsning. En Diktat- eller Genfortællingsstil om Ugen. 2 Hjemmestile om Maanedens.

I *Svensk* er læst B. Hofis Læsebog, S. 1—25.

Religion:

Apostlenes Gærninger, læst og forklaret i Tilknytning til Holten-Lützhøfts Forklaring til samme. 2den og 3die Trosartikel. Fadervor og Sakramenterne er forklaret ud fra udvalgte Skriftstykker. Nogle Skriftsteder er blevet understreget i Testamentet og lært udenad.

Engelsk:

Andersen og Panduro: Engelsk i Mell., Side 43—87.

Tysk:

Kaper og Rohde: Tyske Taleøvelser. Hele Bogen. H. Reincke: Begynderbog for Mellemsk. S. 82—120.

Historie:

N. S. Gjerløffs Lærebog, II Del. Den nyere Tid. Den nyeste Tid, Side 69—70; 74—75; 107—108; 114—121. I Del: Oldtid og Middelalder repeteret. (Rosendals hist. Atlas.)

Geografi:

C. C. Christensens Lærebog for Mellemsk., II, S. 1—67.

Zoologi:

Balslev og Andersen: Z. for Mellemsk., II, S. 1—45 og 70—83.

Botanik:

Balslev og Simonsen: Lærebog for Mellemsk., III.

Regning:

H. Wilsters Regnebog, III Hefte: Procentregning, og IV Hefte: Rente af Rente, Værdipapirer, Blandingsregning og fremmed Mønt. 2 Hjemmeopgaver ugentlig.

Aritmetik:

Foldbergs Aritmetik for Mell. Ligninger, Sætninger om Multiplikation og Division. Til Potens.

Geometri:

Foldbergs Geometri for Mell. Fra Firkanter til Tranversalsætningen. Gennemsnitlig 3 matematiske Hjemmeopgaver om Ugen.

Naturlære:

A. Weis: Naturlære for Mell. Fra Strømninger i Vand til elektrisk Strøm.

Julius Petersens Kemi: Til Salte S. 53.

4de Mellemskoleklasse.

Dansk med Svensk:

Agerskov og Rørdams Læsebog. Digte for danske Skolebørn. Endvidere er læst: Oehlenschläger: Haakon Jarl. Blicher: Marie. En kort literaturhistorisk Skildring af enkelte Digteres Liv er givet. En Skolestil hver Uge. To Hjemmestile om Maanedens. I *Svensk* er læst efter B. Hoff's Læsebog. S. 28—41 og 64—82.

Religion:

Kirkens Historie i store Træk paa Grundlag af Nikolaj Nielsens Kirkehistorie for Folkeskolen.

Engelsk:

Andersen og Panduro: Engelsk Lærebog for Mellemsk., S. 1—48. Diktatstil 2 Gange maanedlig.

Tysk:

H. Reincke: Tyske Taleøvelser for Mellemsk. S. 1—5, 5—12, 17—19, 21—22, 24—28, 31—33, 34—36, 36—37, 40—43, 51—52, 59—94.

Historie:

Gjerløffs historiske Lærebog for Mellemsk.: Den nyeste Tids Historie. Rosendals historiske Atlas.

Geografi:

C. C. Christensens Lærebog for Mellemskolen, II Del: Amerika, Danmark, Norge og Sverrig.

Naturhistorie:

- a) Zoologi: Balslev og Andersen, II, S. 39 og ud.
- b) Botanik: Balslevs lille Lærebog: Egnens typiske Planter.
- c) Kemi: Efter Jul. Petersens Kemi for Mellemskolen. Side 58—74.

Regning og Matematik:

- a) Regning: Alb. Svendsens Regnebøger for Mellemskolen samt H. Wilsters Regnebog for Mellemsk., III og IV Hefte. 2 ugentlige Hjemmeopgaver.

- b) Geometri: Foldbergs Geometri for Mell.: Fra Fladeindhold og ud.
c) Aritmetik: Foldbergs Aritmetik for Mell.: Fra Potens og ud. 2 à 3 Hjemmeopgaver ugentlig.

Naturlære:

A. Weis: Naturlære for Mell.: Lyset, Lyden og Anvendelse af den elektriske Strøm. Julius Petersens Kemi for Mell.: Den uorganiske Del.

Realklassen.

Dansk:

Olaf Lange: Danske Læsestykker, og Rørdam: Dansk Literatur efter 1800. — Holberg: „Den politiske Kandestøber“. — Oehlenschläger: „Axel og Valborg“. — Grundtvig: „Paaske-lilien“. — Joh. Ewald: Brudstk. af „Levned og Meninger“. — Wessel: Af „Kærlighed uden Strømper“, „Gaffelen“, Smaavers. — Baggesen: „Jødegaden i Frankfurt, Mannheim“. — H. C. Andersen: „Prinsessen paa Ærten“, „Den grimme Æling“. — Blicher: Af „Høstferierne“. — Carl Ewald: „Jorden og Kometen“. — Goldschmidt: „Patrick O'Brien“. — J. P. Jacobsen: „Den vilde Jagt“, „To Verdener“. — Poul M. Møller: „Om Jenses Lidenhed“, Brudstk. af „Den krøllede Fritz“, „Hans og Trine“, „Kunstneren mellem Oprørerne“. — Fred. Pal. Müller: Af „Adam Homo“. — H. Pontoppidan: „Et L'hombreparti“. — Chr. Winther: „Erik og Ellen“, „Ravnens Kvide“.

Thor af Havsgaard, Eline af Vildenskov, Marsk Stig, Brudstk. af Nials Saga, Heimskringla, Thrymskvadet, Loke og hans Afkom.

Ca. 3 Hjemmestile om Ugen.

Engelsk:

Brekke: Engelsk Læsebog for Mellemklasserne, S. 1—33, 117—161. Kursorisk er læst: The settlers in Canada, S. 161—184. How I found Livingstone, S. 184—198. The village schoolmaster, S. 32—49. 12 Sange af Hölzermann: „Engelske Sange“. Ugentlige Stile i alt ca. 75.

Tysk:

Ingerslev og Vibæk: Tysk Læsebog for Mellemskolen, fra Side 111—158, 191—195, 202—215. Vibæks Grammatik. Kursorisk Læsning.

Fransk:

Henrik Madsen: Fransk Læsebog, Side 41—82, 104—107.

Historie:

Johan Ottosen og Ludvig Schmidt: Lærebog i Historie: Den nyere Tid, Kap. 24—31, Den nyeste Tid, Kap. 4 og ud. P. Munch: Mindre Lærebog i Samfundslære, S. 1—44, 73—79.

Geografi:

Andersen og Wahl: Alm. Geografi. Rusland efter C. C. Christensens Lærebog for Realsk.

Naturhistorie:

- a) Zoologi: Boas Lærebog for Realskoler: Bløddyr og Straaledyr. En Sammenligning mellem forskellige Dyreklassers Bygning.
- b) Botanik: Balslev og Simonsens 4. Hefte.

Regning og Matematik:

Foldberg: Regning og Algebra for Realklassen. Foldberg og Johnsens Regnetavler. Gennemsnitlig 3 Hjemmeopgaver ugentlig.

Geometri:

Foldberg: Geometri for Realklassen.

Naturlære:

A. Weis: Naturlære for Realklassen: Elektricitet og Energi-lære.

Undervisningen i Skrivning og Tegning er gennemført overensstemmende med Min. Bek. af 1. Juli 1904 om Undervisningen i Mellemskolen.

Undervisningen i kvindeligt Haandarbejde er ligeledes drevet i Overensstemmelse med nævnte Bekendtgørelse. Børnene lærer at lappe og stoppe, de klipper og tilpasser selv de Klædningsstykker, de har syet, og efterhaanden som Undervisningen skrider frem, øves de i at sy paa Maskine.

Eksaminer.

Borgerskolens Eksamen i 1908 afholdtes den 8., 9., 10., 11. og 13. April.

Borgerskolens Eksamen i 1909 afholdtes den 21., 22., 23. og 24. April.

I 1908 afholdt Tinghøj Skole sin Foraarseksamen den 26. Maj, sin Efteraarseksamen den 2. November.

Foraarseksamen 1909 blev afholdt den 23. April.

For Mellem- og Realskolens Vedkommende indstilledes til

Realeksamen i Juni -- Juli 1908

følgende Elever, der alle bestod:

1. Anna Bolette Bossen, Datter af Lærer B., Varde.
2. Nelly Tagea Elisabeth Egede Christensen, Datter af Lærer
cand. phil. C., Varde.
3. Esther Lange, Datter af Købmand L., Varde.
4. Svend Lange, Søn af Købmand L., Varde.
5. Georg Behrendt Madsen, Søn af Tømmerhandler Madsen,
Tistrup.

De enkelte Resultater var som nedenfor angivet.

	Skriftlig Dansk	Mundtlig Dansk	Skriftl. Engelsk	Mundtl. Engelsk	Tysk	Skriftl. Regning og Matematik	Mundtl. Regning og Matematik	Naturalære	Historie	Geografi	Naturhistorie	Legemsøvelser	Orden med skriftl. Arbejde	Points	Antal af Karakterer	Kvotient	Fransk	Geometri
1. Anna Bossen ...	6	6	6	7	7	8	8	8	7	7	8	5	6	89	13	6. ₈₅	6	
2. Tagea Cristensen	8	8	8	8	7	8	8	8	8	8	8		7	94	12	7. ₈₃		
3. Esther Lange ...	5	6	4	6	5	6	6	7	6	4	5	4	6	71	13	5. ₄₆	6	
4. Svend Lange ...	5	5	4	5	5	5	7	6	5	6	6	5	5	69	13	5. ₃₁	6	5
5. Georg Madsen..	6	5	4	5	5	2	6	6	5	6	5	7	6	68	13	5. ₂₃		5

Til bestaaet kræves en Kvotient af 3.₅₀.

Til Mellemskoleeksamen i Juni — Juli 1908

indstilledes følgende Elever, der alle bestod:

1. Aage Haunstrup Andresen, Søn af Kancelliraad A., Varde.
  2. Asta Elise Berg, Datter af Dyrlæge B., Varde.
  3. Harald Georg Niels Clausen, Søn af Værkfører C., Esbjerg.
  4. Holger Eriksen, Søn af Lærer E., Mejls.
  5. Kristine Hansine Hansen, Datter af Avlsbruger H., Varde
S. Mark.
  6. Axel Valdemar Holdt, Søn af Malermester H., Varde.
  7. Gudrun Emilie Bloch Jacobsen, Datter af Kæmner J., Varde.
  8. Jens Rudolf Damsgaard Jensen, Søn af Skomager J., Varde.
  9. Magnus Peter Madsen, Søn af Gartner M., Varde.
  10. Jens Christian Nissen, Søn af Snedker N., Varde.
  11. Jørgen Jepsen Slivsgaard, Søn af Dyrlæge S., Varde.
  12. Hansine Christine Thomsen, Datter af Avlsbruger T., Varde.
  13. Jens Theodor Christian Thomsen, Søn af Togfører T.,
Varde.
-

De enkelte Resultater var som nedenfor anført:

	Skriftlig Dansk	Mundtl. Dansk	Engelsk	Tysk	Historie	Geografi	Naturhistorie	Fysik	Skriftl. Regning og Matematik	Mundtl. Regning og Matematik	Skrivning	Tegning	Gymnastik	Orden med skriftl. Arbejde	Points	Antal af Karakterer	Kvotient	Kvindeligt Haandarbejde.	Sang
1. Aage Andresen..	5	6	7	5	7	6	6	7	4	5	4	4	4	4	70	13	5. ₃₈		
2. Asta Berg	6	6	7	6	7	3	5	6	2	4	5	5	7	5	74	14	5. ₂₀	6	
3. Georg Clausen..	5	5	6	5	6	6	7	7	6	7	6	4	6	5	81	14	5. ₇₉		
4. Holger Eriksen..	6	5	4	5	7	6	6	6	4	7	6	5	6	6	79	14	5. ₆₄		6
5. Kristine Hansen.	6	6	7	7	7	8	8	6	6	7	6	6	6	5	91	14	6. ₅₀	7	8
6. Axel Holdt.....	6	5	5	4	6	5	6	7	4	5	7	6	8	7	81	14	5. ₇₉		7
7. Gudrun Jacobsen	3	5	6	7	5	5	6	5	2	4	7	7	6	6	74	14	5. ₂₀	6	
8. Jens Rud. Jensen	6	7	5	7	8	8	8	7	8	7	7	8	6	6	98	14	7. ₀₀		6
9. Magnus Madsen.	5	6	6	6	7	6	6	7	6	7	4	7	6	4	83	14	5. ₉₃		6
10. Christian Nissen.	4	5	4	4	7	7	6	7	8	7	5	6	5	5	80	14	5. ₇₁		
11. Jørgen Slivsgaard	3	5	5	4	5	4	5	5	2	4	5	4	7	4	62	14	4. ₄₃		6
12. Hansine Thomsen	3	3	5	4	6	6	6	6	5	6	5	5		4	64	13	4. ₉₂	6	
13. Jens Th. Thomsen	4	6	6	5	7	6	6	6	4	5	6	6	6	6	79	14	5. ₆₄		6

Til bestaaet kræves en Kvotient af 3.₅₀.

Den 15. Oktober 1908 inspicerede Gymnastikinspektørens Assistent, Frøken Præstgaard, Pige-gymnastiken i Borgerskolen og Mellem- og Realskolen.

Den 1. Maj 1909 havde Mellem- og Realskolens Elever Gymnastikopvisning.

Den 26. Maj 1909 inspicerede Konservator Hornung Mellem- og Realskolens fysiske Samlinger og meddelte, at 120 Kr. af Sorø Akademis Midler stod til Skolens Raadighed til Anskaffelse af Undervisningsmidler.

Mellem- og Realskolens offentlige Prøver afholdes i Aar efter følgende Skema:

Realeksamen Juni—Juli 1909.

(9 Elever indstilles og desuden 4 Privatister til Tillægsprøver, 1 til Realeksamen i Fransk, 1 til Realeksamen i Geometri og 2 til Alm. Forberedelseseksamen i Fransk.)

Skriftlig Del:

Mandag den 7. Juni, Kl. 8—12, Dansk Stil.
Tirsdag - 8. — - 8—12, Engelsk Stil.
Onsdag - 9. — - 8—12, Regning og Matematik.

Mundtlig Del:

Lørdag den 19. Juni, Kl. 8, Dansk. Censor: Fru *Kiertzner*,
Varde.
Fredag - 25. — - 8, Naturhistorie. Censor: Lærer *Hvid*,
Holbæk.
Lørdag - 26. — - 8, Engelsk. Censor: Skolebestyrer
Jensen, Aarup.
Mandag - 28. — - 5, Matematik. Censor: Skoleinsp.
Larsen, Esbjerg.
Onsdag - 30. — - 9, Naturlære. Censor: Kantor *Marke*,
Varde.
Fredag - 2. Juli, - 10, Geometri. Censor: Lærer *Bossen*,
Varde.
Mandag - 5. — - 3¹/₄, Fransk. Censor: Pastor *Bendix*'
Henne.
Torsdag - 8. — - 9, Historie. Censor: Lærer *Stensig*,
Varde.

Desuden censurerer Skolebestyrer Jensen i skriftlig Dansk.

Mellemskolceksamen Juni—Juli 1909.

(13 Elever indstilles.)

Skriftlig Del:

Mandag	den 7. Juni,	Kl. 4—7,	Dansk (Genfortælling).
Tirsdag	- 8. — -	4—7,	Dansk (Fri Opgave).
Onsdag	- 9. — -	4—7,	Regning.
Torsdag	- 10. — -	4—7,	Matematik.

Mundtlig Del:

Mandag	den 14. Juni,	Kl. 9,	Geografi. Censor: Fru <i>Olsen</i> , Varde.
Lørdag	- 19. — -	8,	Dansk. Censor: Cand. <i>Brandt</i> , Varde.
Lørdag	- 26. — -	11,	Historie. Censor: Skolebestyrer <i>Jensen</i> , Aarup.
Mandag	- 28. — -	9,	Naturlære. Censor: Skoleinspekt. <i>Larsen</i> , Esbjerg.
Onsdag	- 30. — -	3,	Matematik. Censor: Lærer <i>Bossen</i> , Varde.
Fredag	- 2. Juli -	8,	Engelsk. Censor: Overl. <i>Olsen</i> , Varde.
Mandag	- 5. — -	8,	Skrivning. Censor: Viceinspekt. <i>Jepsen</i> , Varde.
Mandag	- 5. — -	9,	Tegning. Censor: Lærer <i>Jørgen-</i> <i>sen</i> , Varde.
Mandag	- 5. — -	10,	Kvindel. Haandarbejde. Censor: <i>Frøken M. Nielsen</i> , Varde.
Torsdag	- 8. — -	8,	Naturhistorie. Censor: Lærer <i>Hoffmann</i> , Varde.

Desuden censurerer Skolebestyrer Jensen i skriftlig Dansk og Skoleinspektør Larsen i skriftlig Regning og Matematik.

Mellemskolens Aarsprøve.

Skriftlig Del:

Tirsdag den 29. Juni.

Kl. 8 :	3. M. Genfortællingsstil	Kl. 2 :	3. M. Matematik
	2. M. Dansk Stil		2. M. Regning
	1. M. Regning		

Torsdag den 1. Juli.

Kl. 8 :	3. M. Regning	Kl. 2.	3. M. Dansk Stil
	2. M. Geometri		(Fri Opg.)
	1. M. Dansk Stil		

Mundtlig Del:

Lørdag den 3. Juli.

Kl. 8 :	3. M. Matematik	Kl. 2 :	3. M. Engelsk
	2. M. Religion		2. M. Geografi
	1. M. Dansk		1. M. Regning

Mandag den 5. Juli.

Kl. 8 : 3. M. Naturhistorie
2. M. Fysik

Tirsdag den 6. Juli.

Kl. 8 :	3. M. Dansk	Kl. 2 :	3. M. Fysik
	2. M. Matematik		2. M. Engelsk
	1. M. Naturhistorie		1. M. Religion

Onsdag den 7. Juli.

Kl. 8:	3. M. Religion	Kl. 2:	3. M. Tysk
	2. M. Tysk		2. M. Dansk
	1. M. Geografi		1. M. Historie

Fredag den 9. Juli.

Kl. 8:	3. M. Historie	Kl. 2:	3. M. Geografi
	2. M. Naturhistorie		2. M. Historie
	1. M. Engelsk		1. M. Fysik

Tirsdag den 13. Juli.

Kl. 10: Afslutning.

Lørdag den 10. Juli, Kl. 9, er der Optagelsesprøve for Elever til Mellemskolen.

Forældre og Værger samt enhver, der interesserer sig for Skolevæsenet, indbydes venligst til at overvære Aarsprøver og Eksaminer.

Andre Meddelelser.

Efter Andragende fra Bestyrelsen for Skolebogsamlingerne har Byraadet den 5. Maj 1908 vedtaget, at de indkomne Skolemulkter, i Lighed med Praksis i adskillige andre Byer, anvendes til Forøgelse af Skolernes Bogsamlinger.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har under 17. November 1908 approberet, at Skoleplanen af 22. Septbr. 1906 ændres paa følgende Punkter:

1. § 6. 3die Stykke udgaar.
2. § 6. 4de Stykke benævnes 3die Stykke.
3. § 7 udgaar og de følgende Paragraftal forandres i Overensstemmelse hermed.

De anførte Ændringer bevirker, at fremtidig fast ansatte Lærere og Lærerinder ved Mellem- og Realskolen faar samme Begyndelsesløn og samme Antal pligtige Undervisningstimer ugentlig (36) som de ved Borgerskolen virkende Lærere og Lærerinder.

Efter Vedtagelse i Lærerraadet og Skolekommissionen, vedtog Byraadet den 24. Decbr. 1908 følgende

Undervisningsplan for Varde Borgerskole,

approberet af Skoledirektionen d. 13. Jan. 1909.

Under Henvisning til Lov af 24. Marts 1899, §§ 10, 11 og 13, Cirkulære fra Kirke- og Undervisningsvæsenet af 6. April 1900, Ministeriets Skrivelse af 21. Septbr. 1905 samt den af Ministeriet under 22. September 1906 stadfæstede Skoleplan for Varde Købstad, fastsættes følgende Bestemmelser for Undervisningen i Varde Borgerskole.

A.

Fællesundervisning indføres i Grundskolen, Halvdagsklasserne og Hyrdeklassen og indføres i den almindelige Afde'ings 5. og 6. Klasser efterhaanden, som Oprykning finder Sted, saafremt Fællesundervisningen viser sig heldig for Grundskolens Vedkommende, jfr. Skoleplanens § 3.

B.

1. Undervisningstiden falder som Regel om Sommeren fra Kl. 8 til 12 og fra Kl. 2 til 4; om Vinteren fra Kl. 9 til 12 og fra Kl. 1 til 4.
2. Det egentlige Timetal bør for Forberedelsesklassernes og Halvdagsklassernes Vedkommende ikke være under 21 Timer foruden Gymnastik og Haandgærning; for de øvrige Klassers Vedkommende ikke under 27 og ikke over 36 Timer med Gymnastik, Haandgærning og Sløjd. For Hyrdeklassens Vedkommende fra 1. Novbr. til 1. Maj 36 Timer med Gymnastik, Haandgærning og Sløjd, og fra 1. Maj til 1. Novbr. ikke under 12 Timer foruden Gymnastik, Haandgærning og Sløjd; dog saalænge Sløjd ikke er indført ikke under 9 Timer foruden Gymnastik og Haandgærning.

C.

1. Indskrivning af Børn finder Sted til 1. Maj og 1. Novbr. (dog optages tilflyttede Børn hele Aaret). Til førnævnte Tider foregaar ogsaa Udskrivning af de Børn, som ved Slutningen af den undervisningspligtige Alder forlader Skolen.

2. Udskrivning til Hyrdetjeneste paa Landet sker kun, saafremt Barnet faar saa mange ugentlige Undervisningstimer, at Antallet af disse sammen med det Antal ugentlige Timer, det har haft i det forløbne Halvaar, udgør mindst 42 Timer foruden Haandgærning, Gymnastik og Sløjd.
3. Aarsprøven afholdes i April Maaned, og derefter foretages Opflytning af Eleverne gennem alle Klasser med Skolekommissionens Approbation.
4. Overflytning af Børn til Mellemskolen, Hyrdeklassen og Halvdagsklasserne kan kun ske, naar Barnet har gennemgaaet Grundskolen.
  - a) Begæring om Overflytning til Mellemskolen sker paa dertil indrettede Skemaer, som i udfyldt Stand afleveres til Skoleinspektøren. Overflytningen sker under de nuværende Forhold efter Sommerferien.
  - b) Overflytning af Børn fra Grundskolen til Halvdagsklasserne sker ordentligvis kun til 1. Maj og 1. Novbr. og kan ikke ske mellem 1. Januar og Eksamen. Begæring om Optagelse i Halvdagsklasserne skal, naar saadan Optagelse ønskes til et andet Tidspunkt end efter Eksamen, indsendes skriftlig gennem Skoleinspektøren til Skolekommissionen.
  - c) Intet Barn, der om Sommeren har besøgt Hyrdeklassen, kan gaa i Halvdagsklasserne om Vinteren, ligesaa lidt som et Barn, der om Vinteren har gaaet i Halvdagsklasserne, om Sommeren kan optages i Hyrdeklassen.

Ferieplanen.

	Dage
1. <i>52 Søndage</i>	52
2. <i>Paaskeferie</i> fra Onsdag før til Tirsdag efter Paaske (1 Søndag ikke medregnet) ...	6
3. <i>Pinseferie</i> fra Fredag før til Torsdag efter Pinse (1 Søndag ikke medregnet)	6
4. <i>Juleferie</i> fra 23. Decbr. til 6. Januar (2 Søndage ikke medregnet)	12
5. <i>Sommerferie</i> fra den 17. Juli til den 16. Aug., begge Dage inklusive (4 Søndage ikke medregnet):	27
6. <i>3 Markedsdage.</i> De to Efteraarsmarkeder samt det største Foraarsmarked	3
7. <i>Enkelte Fridage.</i> Fastelavnsmandag (1), Store Bededag (1), Kristi Himmelfartsdag (1), Kongens Fødselsdag (1), Grundlovs- dagen (1) samt 2 Dage Eksamens- ferie (2)	7
8. <i>Oktoberferie</i> i Forbindelse med en Søndag (Søn- dagen ikke medregnet)	2
9. <i>4 Dages Maanedsløv</i>	4
	119

D.

Timfordelingen.

1) Grundskolen		Religion	Mundtlig Dansk	Skriftl. Dansk	Anskuelse	Skrivning	Regning	Geometri	Tegning	Historie	Geografi	Naturhistorie	Naturlære	Tysk	Sang	Gymnastik	Haandgæern.	Sløjd	Timetal
Forberedelsesklasserne A og B.	Dr.	2	9	"	2	3	4	"	"	"	"	"	"	"	1	3	"	"	24
	Piger	2	9	"	2	3	4	"	"	"	"	"	"	"	1	"	3	"	24
1. Klasserne A og B	Dr.	3	10	"	"	3	6	"	"	"	"	"	"	"	2	3	"	"	27
	Piger	3	8	"	"	3	6	"	"	"	"	"	"	"	2	2	4	"	28
2. Klasserne A og B	Dr.	3	7	2	"	4	6	"	"	1	1	"	"	"	2	3	"	"	29
	Piger	3	6	2	"	3	6	"	"	1	1	"	"	"	2	2	4	"	30
3. Klasserne A og B	Dr.	3	6+(1)	2	"	3	6	"	"	2	2	1	(1)	"	2	3	"	(2)	32
	Piger	3	5	2	"	3	6	"	"	2	2	1	"	"	2	2	4	"	32
4. Klasserne A og B	Dr.	3	5	3	"	2	6	"	(2)	2	2	2	1	"	2	3	"	(2)	33
	Piger	3	4	3	"	2	6	"	"	2	2	2	1	"	2	2	4	"	33

Afdeling																			
5. Drengeklasse	Dr.	2	4	2	"	1	5	(3)	2	3	2	2	2	3	1	3	"	(3)	35
6. Drengeklasse	Dr.	2	4	2	"	1	5	(3)	2	3	2	2	2	3	1	3	"	(3)	35
5. Pigeeklasse	Piger	2	4	2	"	1	5	"	2	3	2	2	2	2	2	2	4	"	35
6. Pigeeklasse	Piger	2	4	2	"	1	5	"	2	3	2	2	2	2	2	2	4	"	35
Halvdagsklasser																			
Formiddagsklassen og	Dr.	3	4	2	"	2	5	"	"	2	2	"	"	"	1	3	"	"	24
Eftermiddagsklassen	Piger	3	4	2	"	2	5	"	"	2	2	"	"	"	1	"	3	"	24
Hyrdklassen																			
Vinterhalvaaret	Dr.	4	6	3	"	3	7	"	"	3	3	2	1	"	1	3	"	"	36
	Piger	4	6	3	"	3	7	"	"	3	3	2	1	"	1	"	3	"	36
Sommerhalvaaret	Dr.	2	3	"	"	1	3	"	"	"	"	"	"	"	"	2	"	"	11
	Piger	2	3	"	"	1	3	"	"	"	"	"	"	"	"	2	"	"	11

E.

Maalene i de enkelte Fag for hver Klasse.

Religion.

Grundskolen.

Forberedelsesklasserne -- 2 Timer.

Det gamle Testamente til Moses. Jesu Fødsel og Barndom samt enkelte lette Salmever.

1. Klasserne -- 3 Timer.

Det gamle Testamente fra Moses til Dommerne. Jesu Fødsel og Barndom samt nogle af Jesu Undergænger. Fadervor. Højtiderne omtales. 4--5 Salmer.

2. Klasserne -- 3 Timer.

Det gamle Testamente til Rigets Deling. Det nye Testamente: Jesu Liv udførligere end i forrige Klasse samt enkelte af Jesu Lignelser og Undergænger. 6 Salmer.

3. Klasserne -- 3 Timer.

Det gamle Testamente fra Rigets Deling og ud. Det nye Testamente fra Jesu Indtog i Jerusalem og til Apostlene for det jødiske Raad. Budene efter Balslevs. Troen uden Forklaringer. 6--8 Salmer.

4. Klasserne -- 3 Timer.

Hele det gamle Testamente forfra til Rigets Deling og Slutningen af det nye Testamente. Budene repeteres. 1. og 2. Trosartikel. 10 Salmer.

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne -- 2 Timer.

Hele det nye Testamente. Fadervor med Skriftsteder og 3. Trosartikel samt 10 Salmer.

6. Klasserne — 2 Timer.

Et af Evangelierne læses samt et Udvalg af kirkehistoriske Livsbilleder. En Oversigt over Troslærdømmene og Sakramenterne samt 12 Salmer.

Halvdagsklasserne — 3 Timer — og

Hyrdeklassen — om Sommeren 2, om Vinteren 4 Timer.

Hvert andet Aar: Det gamle Testamente, Budene og Fadervor. Hvert andet Aar: Det nye Testamente, Trosartiklerne og Sakramenterne. Nogle Salmer.

Dansk.

1) M u n d t l i g D a n s k.

Grundskolen.

Forberedelsesklasserne — 9 Timer.

Bogstaverne læres, Stavning øves saavel enkeltvis som i Kor, og Læsning paabegyndes.

1. Klasserne — Dr. 10 Timer, P. 8 Tm.

Her fortsættes med Ordstavning. Korstavning og Korlæsning øves. Sammenhængende Læsning tilstræbes. De vigtigste Skilletegn læres. Nogle Vers læres udenad og fremsiges.

2. Klasserne — Dr. 7 Timer, P. 6 Timer.

I disse Klasser fortsættes med Læseøvelser og sammenhængende Læsning, endvidere indøves Gengivelse af lette oplæste Stykker. Korlæsning og Korstavning fortsættes. Nogle Vers læres udenad og fremsiges. Sproglære: Navneord (uden Bog).

3. Klasserne — Dr. 7 Timer, P. 5 Timer.

Oplæsning fortsættes samt Gengivelse af det læste. Sproglære: Navneord, Tillægsord, Udsagnsord, Kendeord og Talord (uden Bog).

4. Klasserne — Dr. 5 Timer, P. 4 Timer.

Flydende Læsning af lette Stykker tilstræbes. Der lægges Vægt paa en rigtig Betonning af det læste. Sproglære: Grundled og Omsagn. Bøjning af Navneord, Tillægsord og Stedord (uden Bog). — Ministeriets Cirkulære af 6. April 1900.

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne — Dr. 4 Timer, P. 4 Timer.

Her lægges Hovedvægt paa Færdighed i Læsning samt Forstaaelse af det oplæste. Skriftlæsning begyndes.

Sproglære: Ordklasserne, Udsagnsordenes Bøjning, Hovedtrækkene af Sætningslæren, især til Indøvelse af Tegnsætningen (Bog tilladt).

6. Klasserne — Dr. 4 Timer, P. 4 Timer.

Her læses Prøvestykker af de større Forfattere, hvis Liv og vigtigste Arbejder maa kendes.

Sproglære: Repetition af Sproglæren (Bog tilladt).

Halvdagsklasserne — 6 Timer — og
Hyrdeklassen — om Vinteren 6, om Sommeren 3 Timer.

Læsning: En tydelig og forstandig Læsning tilstræbes.

Sproglære: Lidt Sproglære og Analyse.

2) Skriftlig Dansk.

Grundskolen.

2. Klasserne — 2 Timer.

Fortsat Afskrift. Diktat af lette Sætninger indøves, men de vanskelige Ord maa staves, før de nedskrives.

3. Klasserne — 2 Timer.

Fortsat Afskrift. Diktat af lette Sætninger indøves, men de vanskelige Ord maa staves, før de nedskrives.

4. Klasserne — 3 Timer.

Diktat fortsættes. Kun de mindre kendte Ord staves, inden de nedskrives. Genfortællinger fortsættes (Ministeriets Cirkulære af 6. April 1900).

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne — 2 Timer.

Diktat og Genfortælling fortsættes. Det tilstræbes at bringe Børnene Kendskab til Brevskrivning og andre Øvelser, der senere kan faa Betydning i det praktiske Liv.

6. Klasserne --- 2 Timer.

Gengivelse af vanskelige Fortællinger, Beskrivelse af Dyr, Landskaber o. s. v. samt af noget oplevet.

Halvdagsklasserne — 2 Timer — og

Hyrdeklassen --- 3 Timer.

Diktat og Genfortælling.

Anskuelsesundervisning.

Forberedelsesklasserne (2 Timer hver).

A.

- 1) Fra Hus og Hjem.
- 2) Fra Mark, Skov og Strand.
- 3) Fra By og Land.
- 4) Fra andre Lande.

B.

- 1) Foraaret.
- 2) Sommeren.
- 3) Efteraaret.
- 4) Vinteren.

Skrivning.

Grundskolen.

Forberedelsesklasserne --- 3 Timer.

Der begyndes med Griffel paa Tavle — i Reglen efter Forskrift paa den store Tavle — og stadig vaages der over, at Griffel, som senere Pennen holdes rigtig, og at Skrivestillingen er i Overensstemmelse med de hygiejniske Fordringer. Barnet lærer Navnene paa de enkelte Bogstaver, før det skriver dem. Blyant i Stedet for Griffel tilstræbes.

1. Klasserne --- 3 Timer.

Ord og Bogstaver efter Lærerens Forskrift.

2. Klasserne — 3 Timer.

Her fortsættes med de i 1. Klasserne begyndte Øvelser med Anvendelse af et Forskriftsystem.

3. Klasserne — 3 Timer.

Sammenskrift enten efter Lærerens Forskrift eller ved Anvendelse af et Forskriftsystem.

4. Klasserne — 2 Timer.

Her fortsættes med de i 3. Klasserne begyndte Øvelser.

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne — 1 Time.

Fremadskridende Øvelser af samme Art som i de foregaaende Klasser, stadig med det Maal for Øje, at udvikle en god og tydelig Haandskrift.

6. Klasserne — 1 Time.

Der arbejdes fremdeles med samme Maal for Øje som i forrige Klasse, idet her skrives dels efter Forskrifter indeholdende Breve, Regninger, Kvitteringer o. l., dels efter en trykt Bog. —

Halvdagsklasserne — 2 Timer — og

Hyrdeklassen — om Vinteren 3, om Sommeren 1 Time.

Der skrives efter Forskrift, en god Haandskrift tilstræbes.

Det bør tilstræbes, at Undervisningen i Dansk og Skrivning i samme Klasse gives af samme Lærer.

Regning.

Grundskolen.

Forberedelsesklasserne — 4 Timer.

Ta'begrebet indøves ved Tallæsning og lette Hoved- og Tavleregningsopgaver.

1. Klasserne — 6 Timer.

Udvidet Tallæsning med sikker Angivelse af Enere, Tiere og Hundreder o. s. v. Addition og Subtraktion indøves baade ved Hoved- og Tavleregning, og der begyndes med Gange-regning og Division. Hovedregning indøves samtidig med Tavleregning.

2. Klasserne — 6 Timer.

De fire Regningsarter indøves med større Tal, og der begyndes med benævnte Tal.

3. Klasserne — 6 Timer.

Indøvelse med benævnte Tal.

4. Klasserne — 6 Timer.

De fire Regningsarter med benævnte Tal gennemgaaes baade som Tavle- og Hovedregning. Brøkrekning indledes. (Ministeriets Cirkulære af 6. April 1900.)

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne — 5 Timer.

Her fortsættes med de fire Regningsarter med hele og brudne Tal, dels som Hoved- og dels som Tavleregning samt lidt Decimalbrøk.

6. Klasserne — 5 Timer.

Disse Klasser fortsætter med sværere Opgaver i Brøkrekning, Decimalregning, Rentesregning, Forholdsregning, Beregning af Flader og Legemer. Desuden indøves Kendskab til fremmede Landes Mønt, Maal og Vægt o. s. v., hvilke indøves baade gennem Hoved- og Tavleregning.

Halvdagsklasserne — 5 Timer.

Som 5. Klasserne, desuden lidt Kendskab til Procentregning.

Hyrdeklassen — om Vinteren 7, om Sommeren 3 Timer.

De flinkeste: Lidt Procentregning og Forholdsregning. Kendskab til Brøk. De mindre flinke: De fire Regningsarter.

Hovedregning bør i Principet have Førrang for Tavleregning.

Geometri.

Den almindelige Afdeling.

5. Drengeklasse — 3 Timer om Vinteren,
Sløjd i de Timer om Sommeren.

Der gennemgaaes efter K. Kristensens Matematik for Borger-skoler, Pag. 3—4 og Pag. 47—76. Lette geometriske Konstruktioner.

6. Drengeklasse — 3 Timer om Vinteren.

Lette Konstruktioner i geometrisk og stereometrisk Tegning.

Tegning.

Grundskolen.

4. Klasserne — Dr. 2 Timer om Vinteren,
Sløjd om Sommeren.

Efter Andersens Vægtavler.

Den almindelige Afdeling.

5. Drengeklasse — 2 Timer.

Andersens Vægtavler samt Tegning efter Klodser.

6. Drengeklasse — 2 Timer.

Tegning efter Klodser, Brugsgenstande samt Skygning efter Gibs.

5. Pigeeklasse — 2 Timer.

Andersens Vægtavler.

6. Pigeeklasse — 2 Timer.

Tegning efter Plantedele og Fortegninger.

Historie.

Grundskolen.

2. Klasserne — 1 Time.

Et Uddrag af Fortællinger af Danmarkshistorien til Knud den Store.

3. Klasserne — 2 Timer.

Fra Knud den Store til Valdemar Atterdag.

4. Klasserne — 2 Timer.

Fra Valdemar Atterdag til 1660.

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne — 3 Timer.

Danmarkshistorien fra 1660 og Bogen ud. Nogle Fortællinger af Oldtidens og Middelalderens Verdenshistorie.

6. Klasserne — 3 Timer.

Af Danmarkshistorien: Den nyere Tid.

Af Verdenshistorien: Hvert andet Aar fra Reformationen i Tyskland til den franske Revolution; hvert andet Aar fra Revolutionen og Bogen ud.

Halvdagsklasserne — 2 Timer — og Hyrdeklassen —
3 Timer om Vinteren.

Hvert andet Aar fra Kristian den Første til 1766; hvert andet Aar fra 1766 og Bogen ud.

Geografi.

Grundskolen.

2. Klasserne — 1 Time.

Danmark.

3. Klasserne — 2 Timer.

Danmark udførligere. De danske Bilande. Sønderjylland, Norge og Sverige. Kort Oversigt over Evropa.

4. Klasserne — 2 Timer.

Det øvrige Evropa undtagen Sydevropa.

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne — 2 Timer.

Sydevropa, Amerika og Afrika samt lidt om Asien og Australien.

6. Klasserne — 2 Timer.

Asien og Australien udførligere. Repetition af hele Geografien. Den almindelige Geografi.

Halvdagsklasserne — 2 Timer — og Hyrdeklassen —
3 Timer om Vinteren.

Geografien gennemgaaes i Løbet af 3 Aar.

Naturhistorie.

Grundskolen.

3. Klasserne — 1 Time.

Pattedyrene.

4. Klasserne — 2 Timer.

Zoologi: Fugle, Krybdyr. Hele det menneskelige Legeme afpasset efter Børnenes Standpunkt.

Botanik: Ca. 10 af de almindeligste Planter gennemgaaes.

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne — 2 Timer.

Zoologi: Padder, Fisk, Leddyr, Orme, Bløddyr og Straaledyr.

Botanik: Saa stort et Antal Planter, som det er mulig at naa gennemgaaet — mindst 10.

6. Klasserne — 2 Timer.

Hele Naturhistorien repeteres udtogsvis efter Typemetoden. Det menneskelige Legeme gennemgaaes udførligere end i 4. Klasserne. Lidt Sundhedslære.

Botanik: Lidt om Plantens indre Bygning, saa meget, at Aarringenes Dannelse forstaas. Plantens Ernæring, Aandedræt og Kulsyreoptagelse. Græsser. Skovtræer. Lidt om de lavere Planter. Endelig opfriskes Navnene paa de tidligere læste Planter, og man søger at lære at kende flere Blomster ved Navn.

Hyrdeklassen — 2 Timer om Vinteren.

Det menneskelige Legeme. De vigtigste Afsnit af Zoologien og Botaniken efter Lærerens Skøn.

Naturlære.

Grundskolen.

3. Klasserne — 1 Time om Vinteren,
Sløjd om Sommeren.

Enkelte Afsnit, særlig af Luftens Tryk og Varmelæren, forklares og tydeliggøres ved Forsøg.

4. Klasserne — 2 Timer.

De enkelte Maskiner, Luftens Tryk, Varme, Lys og Lyd gennemgaaes mundtlig.

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne — 2 Timer.

I et Omfang som K. Kristensens Lærebog gennemgaaes hele Naturlæren med Undtagelse af hvert andet Aar Lys, hvert andet Aar Elektricitet.

6. Drengeklasse — 2 Timer.

Hele Naturlæren gennemgaaes.

6. Pigeklasse — 2 Timer.

Hele Naturlæren gennemgaaes uden Hjemmelæsning.

- Hyrdeklassen — 1 Time om Vinteren.

Naturlærens vigtigste Afsnit.

Tysk.

Den almindelige Afdeling.

5. Drengeklasse — 3 Timer.

Begyndelsesgrundene indøves ved Læsning og dels gennem Spørgsmaal og Svar paa selve Sproget med Benyttelse af de efterhaanden lærte Gloser.

6. Drengeklasse — 3 Timer.

Her fortsættes paa samme Maade. Smaa Fortællinger læses og genfortælles, hvorved Ordklassernes Bøjning praktisk indøves.

5. Pigeklasse — 2 Timer.

Ca. 30 Sider af en Bog for Begyndere.

6. Pigeklasse — 2 Timer.

Det yngste Hold ca. 45 Sider af en Bog for Begyndere.
Det ældste Hold ca. 60 Sider.

Sang.

Regulativet følges.

Gymnastik.

Den autoriserede Haandbog følges for alle Klassers Vedkommende. Endvidere Indøvelse af ordnede Lege.

Hver Klasse mindst 1 Time Gymnastik ugentlig om Sommeren.

Haandgærning.

Grundskolen.

Forberedelsesklasserne — 3 Timer.

Øvelse i Opslagning, Ret- og Vrangstriking samt Af-
lukning læres. Sømmesting og Kastesting indøves.

1. Klasserne — 4 Timer.

En Pudseklud eller et Par Muffediser strikkes. Et Par Strømper paabegyndes. En Sypose og en Strikkepose sys, herved indøves Stikkeping, Forping, Kastning og Søm.

2. Klasserne — 4 Timer.

Strømperne fra 1. Klasserne fuldendes. Øvelse i Sammen-
syning og Indersøm. Et Stykke Linned.

3. Klasserne — 4 Timer.

Et Par Strømper. Strømpen forklares og tegnes paa den sorte Tavle af Lærerinden. Et Stykke Linned med Rynker og Linning til at knappe paa Skulderen.

4. Klasserne — 4 Timer.

Et Stykke Linned med Bærekrave og Spjæld. Ærmer med Hulsøm. Strømpestopning i et strikket Stykke. En mindre Navneklud læres.

Den almindelige Afdeling.

5. Klasserne — 4 Timer.

Strømpeberegning. Et Stykke Linned skæres og sys med Ærmer, Rynker og Linning. Lappearbejde i tærnet Stof

6. Klasserne — 4 Timer.

Stopning og Lapning i hvidt Tøj. Et Stykke Linned eller et Par Benklæder skæres og sys. Et Par Strømper strikkes af Eleven paa egen Haand.

Halvdagsklasserne — 3 Timer.

Et Stykke Linned og et Par Strømper.

Hyrdeklassen — om Vinteren 3, om Sommeren 2 Timer.

Et Stykke Linned, Lapning og Stopning.

Sløjd.

Efter A. Mikkelsens System.

Anmærkning:

Bøger og Lektier: Lærebøger bruges ikke i Grundskolens Forberedelsesklasser og 1. Klasser, kan anvendes i de øvrige Klasser. Bøger kan faas til uformuende Forældres Børn paa Kommunens Regning efter Ansøgning til Skoleudvalget.

Den 10de Marts vedtog Byraadet at indføre Fællesundervisning i Borgerskolens 5te og 6te Klasser, saaledes at Fællesundervisning nu helt er gennemført i alle Kommunens Skoler undtagen i Borgerskolens 6te Klasser, hvor den vil være at indføre fra næste Skoleaar.

Paa Skolebygningerne har i Aarets Løb været foretaget de sædvanlige aarlige Reparationer. I November Maaned 1908 viste det sig, at 4 Klasseværelser i Borgerskolens nederste Etage var angrebet af Svamp. Gulvene blev da opbrudte og fornyede efter Anvendelse af saadanne Midler, som maatte anses for egnede til Udryddelse af Ondet.

Skolekommissionen bestaar for Tiden af følgende Medlemmer:

Pastor *Nyholm*, Formand,
Gæstgiver *Justesen* og
Boghandler *Lohse*.

Byraadets Skoleudvalg bestaar for Tiden af:

Cand. mag. *Lassen*, Formand,
Møllebygger *Korsholm* og
Dyrlæge *Slivsgaard*.

Oversigt over Varde Kommunes Udgifter til Skolevæsen i Regnskabsåret 1908—09.

	Borgerskolen		Realskolen		Tinghøj Skole		I alt	
	Kr.	Øre	Kr.	Øre	Kr.	Øre	Kr.	Øre
1. Lønninger m. v.	27500	47	8116	81	1000	00	36617	28
2. Bidrag til Amtsskolefonden.	1497	00	443	01	60	00	2000	01
4. Kontorholdsudgifter.	100	20	205	20			305	40
5. Undervisningsmidler.	1487	36	229	73	276	20	1993	29
6. Vedligeholdelse af Bygning og Inventar.	1773	95	656	41	66	56	2496	92
7a. Pedelløn (Rengøring).	1100	00	540	00	100	00	1740	00
7b. Brændsel.	1297	51	502	84	212	50	2012	85
7c. Skatter.			161	37			161	37
7d. Badeanstalt.	400	00	100	00			500	00
7f. Pensioner.	75	38	500	00			575	38
7g. Forskelligt.	115	49	266	44	78	98	460	91
	35347	36	11721	81	1794	24	48863	41
Fragaar Skolekontingenter m. v.	85	00	4812	65			4897	65
	35262	36	6909	16	1794	24	43965	76
Renter og Afdrag.	187	75	782	75	417	61	1388	11
	35450	11	7691	91	2211	85	45353	87
3 og 7e. Bidrag til private Skoler.							1306	00
							46659	87
Udgifter i alt.								

Kommunens Udgifter bliver her efter

for Borgerskolen	Kr. 68,57	pr. Barn.
for Mellem- og Realskolen —	85,47	- —
for Tinghøj Skole	— 78,99	- —
for det samlede Skolevæsen —	71,42	- —

Til Sammenligning hidsættes Kommunens Udgifter til Skolevæsen i Aarene

1888	Kr. 15363,16
1898	— 26038,82
1907—08	— 40231,47

Stigningen fra Regnskabsaaret 1907—08 til 1908—09 er væsentligt forårsaget ved den efter Lov af 25. Maj 1908 følgende Forhøjelse af Lærerlønninger, der for Varde Kommune har medført en Merudgift af Kr. 5,432,62.

Til yderligere Sammenligning og Oplysning skal man anføre, at Købstædernes og Handelspladsernes Udgifter til Skolevæsen efter en af Købstadforeningen foretagen statistisk Opgørelse for de førnævnte Aar andrager i alt:

For 1888	Kr. 14990,47	<i>skal være 1499047 Kr.</i>
For 1898	— 24278,44	<i>— " — 2427844 —</i>
For 1907—08	— 45352,63	<i>— " — 4535263 —</i>

Man ser, at Kommunernes Udgift til Skolevæsen i de omhandlede 20 Aar er steget til det tredobbelte, og man ser endvidere, at den tilsvarende Stigning af Udgiften til Varde Kommunes Skolevæsen følger den samme Lov, som er raadende for Landets øvrige Købstadkommuner.

VARDE i Juni 1909.

J. Olsen,

Skoleinspektør.

